

An Bhruiséil, 9 Meán Fómhair 2025
(OR. en)

12437/25

**Comhad Idirinstitiúideach:
2025/0524(COD)**

LIMITE

**CLIMA 318
ENV 798
ENER 424
COMPET 834
IND 324
MI 615
CODEC 1197**

NÓTA

ó: Ardrúnaíocht na Comhairle

chuig: Coiste na mBuanionadaithe

Uimh. an doic. ón 11184/25
gCoim.:

Ábhar: ULLMHÚCHÁN DON CHOMHAIRLE COMHSHAOIL,
AN 18 MEÁN FÓMHAIR 2025
Togra le haghaidh RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS
ÓN gCOMHAIRLE lena leasaítear Rialachán (AE) 2021/1119
lena mbunaítear an creat chun aeráidneodracht a bhaint amach
– Cur chuige ginearálta

I. RÉAMHRÁ

1. Tá a spriocanna aeráide do 2030 agus 2050 leagtha síos ag an Aontas
i Rialachán (AE) 2021/1119 lena mbunaítear an creat chun aeráidneodracht a bhaint amach
(‘an Dlí Aeráide Eorpach’)¹. Ceanglaítear le hAirteagal 4(3) den Dlí Aeráide Eorpach sprioc
aeráide idirmheánach 2040 a shocrú d’fhonn an cuspóir aeráidneodrachta a bhaint amach.

¹ Rialachán (AE) 2021/1119 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle
an 30 Meitheamh 2021 lena mbunaítear an creat chun aeráidneodracht a bhaint amach agus
lena leasaítear Rialacháin (CE) Uimh. 401/2009 agus (AE) 2018/1999
(‘An Dlí Aeráide Eorpach’) (IO L 243, 9.7.2021, lch. 1)

2. An 6 Feabhra 2024, d'fhoilsigh an Coimisiún Teachtaireacht dar teideal 'Ár dtodhchaí a dhaingniú – sprioc aeráide 2040 na hEorpa agus an chonair chun na haeráidneodrachta faoi 2050 lena dtógfar sochaí inbhuanaithe, chóir agus rathúil'². Agus an chomhairle eolaíoch ón mBord Comhairleach Eolaíoch Eorpach maidir leis an Athrú Aeráide á cur san áireamh, agus bunaithe ar mheasúnú tionchair mionsonraithe agus tuarascáil ar an mbuiséad carbóin, is é an sprioc a moladh le haghaidh 2040 sa Teachtaireacht laghdú 90 % ar ghlanastaíochtaí gás ceaptha teasa i gcomparáid le leibhéil 1990.
3. An 2 Iúil 2025, d'fhoilsigh an Coimisiún togra³ chun an Dlí Aeráide Eorpach a leasú inar moladh an sprioc 90 % dá dtagraítear thuas a áireamh ann, chomh maith le leasuithe ar liosta na n-eilimintí in Airteagal 4 den Rialachán atá ann cheana, lena n-áirítear 3 sholúbthacht chun cuidiú le sprioc an Aontais a bhaint amach. Áiritheoidh an Coimisiún go léireofar na heilimintí sin go hiomchuí sna tograí reachtacha a bheidh ann amach anseo maidir le creat beartais aeráide iar-2030. Ina theannta sin, de réir an togra, beidh sé d'aidhm ag an gCoimisiún dlús a chur leis an gcreat cumasúcháin agus é a neartú chun a áirithiú go mbeidh coinníollacha i bhfeidhm chun tacú le tionsclaíocht agus saoránaigh na hEorpa le linn an aistrithe.
4. Chuir an Coimisiún a thogra faoi bhráid Choiste na mBuanionadaithe an 2 Iúil 2025. Chuir an Coiste treoir ar fáil an 16 Iúil maidir le tuilleadh oibre
5. Scrúdaigh an Mheitheal um an gComhshaol an togra ag na cruinnithe a bhí aici an 3, 7, an 14 agus an 22 Iúil agus an 2 Meán Fómhair 2025. Tar éis an phlé ba dhéanaí, chuir an Uachtaránacht togra comhréitigh nua síos, mar a leagtar amach san Iarscríbhinn a ghabhann leis an nóta seo é.⁴
6. I bParlaimint na hEorpa, ceapadh Ondřej KNOTEK (PfE, CZ) ina rapóirtéir don togra thar ceann Choiste ENVI. Tá vóta Choiste ENVI beartaithe don 23 Meán Fómhair agus tá an vótáil le linn an tsuí iomlánaigh beartaithe don 6-9 Deireadh Fómhair.

² 6291/24

³ 11184/25 + ADD 1

⁴ Léirítear moltaí nua ón Uachtaránacht i gcomparáid leis an téacs comhréitigh a bhí ann roimhe seo (11685/1/REV 1) **le cló trom agus líne fúthu**. Léirítear an méid a scriosadh le [...]. Sa téacs seo, cuirtear líne faoi na hathruithe a rinneadh roimhe seo ar an togra tosaigh ón gCoimisiún agus léirítear le [...] iad.

7. Chuathas i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta agus le Coiste na Réigiún agus fuarthas tuairimí uathu.

II. NA TOGRAÍ COMHRÉITIGH IS DÉANAÍ ÓN UACHTARÁNACHT

8. Tá dul chun cinn suntasach á dhéanamh sa phlé. Comhad casta atá íogair ó thaobh na polaitíochta de is ea é, áfach, go háirithe i dtaobh na saincheistanna a bhaineann leis na solúbthachtaí a mholtar agus an creat cumasúcháin. Sa togra comhréitigh nua, rinne an Uachtaránacht a seacht ndícheall freastal ar an oiread iarrataí ab fhéidir ó na toscaireachtaí bunaithe ar an bplé a rinneadh go dtí seo. Déantar achoimre thíos ar na tograí comhréitigh is déanaí ón Uachtaránacht:

- (a) Aithris 4 agus Airteagal 4(5) pointe (m) – eilimintí le léiriú i dtograí reachtacha:

Rinneadh an tagairt do ‘bunphrionsabal na héifeachtúlachta fuinnimh’ a athfhoirmliú agus cuireadh isteach arís sa dá áit arís é.

- (b) Aithrisí 5, 5a, 5b agus 7a – cumasóirí chun sprioc 2040 agus an t-aistriú glan a bhaint amach:

Roinneadh Aithris 5 ina dhá abairt chun an inléiteacht a fheabhsú agus cuireadh na tagairtí seo a leanas léi:

- Córais bhia inbhuanaithe, athléimneacht na bpobal tuaithe agus an tslándáil bia trí earnáil talmhaíochta Eorpach atá inbhuanaithe láidir
- An Ciste Aeráide Sóisialta mar shampla de thacaíocht don aistriú
- Bithfhuinneamh inbhuanaithe i measc samplaí eile de réitigh fuinnimh atá saor ó charbón agus ísealcharbóin
- Spleáchas ar allmhairí a laghdú, i gcomhthéacs sprioc 2040 a bhaint amach.

Roinneadh aithris 5a roimhe seo ina dhá aithris (5a agus 5b) chun an inléiteacht a fheabhsú, agus rinneadh na nithe seo a leanas:

- An aidhm, eadhon aistriú i dtreo na haeráidneodrachta atá costéifeachtach, cóir agus cothrom ó thaobh na sochaí de, a áirithiú (aithris 5a)
- Tuilleadh sonraí maidir le haidhmeanna an Chomhaontaithe maidir le Tionsclaíocht Ghlan a bhaineann le feabhsuithe ar an Sásra Coigeartaithe Carbóin ar Theorainneacha (aithris 5b)

(c) Aithris 7 agus Airteagal 5(4)(p) — Loga nádúrtha

- San aithris, cuireadh isteach tagairt do chion na n-ithreacha orgánacha agus do na héiginnteachtaí a bhaineann leis na hathruithe ar mhodheolaíochtaí mar shamplaí de shaintréithe aistrithe nádúrtha atá le cur san áireamh agus an pacáiste beartais iar-2030 á fhorbairt.
- Áirítear san aithris freisin tagairt nua d’acmhainneacht earnáil ÚTAÚTF a mhéid a bhaineann le tairbhí fadtéarmacha comhshaoil, chomh maith le tairbhí aeráide, a sholáthar.
- In Airteagal 5(4)(p), cuireadh na focail ‘de réir mar is iomchuí’ isteach i gcomhréir le friotal Chomhaontú Pháras.

(d) Aithris 7a agus an t-athrú comhfhreagrach in Airteagal 4, an dara fomhír – Creat cumasúcháin

- Rinneadh an modhnú céanna sa dá áit chun soiléiriú a dhéanamh ar an abairt ina leagtar amach an oibleagáid atá ar an gCoimisiún maidir leis an gcreat cumasúcháin.

(e) Aithris 8 – Ábhar na measúnuithe tionchair

Molann an Uachtaránacht an méid seo a leanas a chur leis na gnéithe atá le cur san áireamh sna measúnuithe tionchair atá ar na bacáin:

- An staid gheopholaitiúil
- Tionchair ar na tionscail dianfhuinnimh
- Tionchair ar chostais fuinnimh agus ar riachtanais infheistíochta ar fud na mBallstát

(f) Aithris 8a agus Airteagal 4(5) (a), (b) agus (c) – Solúbthachtaí

Baineann na hathruithe a mholtar leis an méid seo a leanas:

- Ní mór plé polaitiúil a dhéanamh ar an leibhéal, an t-uainiú agus na coinníollacha a bhaineann le rannchuidiú na gcreidmheasanna carbóin idirnáisiúnta le sprioc 2040 agus, dá bhrí sin, cuireadh na tagairtí sin idir lúibíní cearnacha san aithris agus sa chuid oibríochtúil araon. Dhéanfaí aon athruithe a d'fhéadfaí a dhéanamh ar an méid thuas a chothromú leis an abairt nua a moltar in Airteagal 4(5)(a), abairt atá fós idir lúibíní freisin, maidir leis an sláine comhshaoil agus costéifeachtúlacht na gcreidmheasanna a áirithiú agus ceannaireacht theicneolaíoch an Aontais á cur chun cinn ag an am céanna.
- Tagairt do chomhpháirtíochtaí straitéiseacha an Aontais a áireamh i gcomhthéacs úsáid na gcreidmheasanna idirnáisiúnta a oibríochtú
- Tagairt don athbhreithniú ar chonair CTA a chur isteach san athbhreithniú a dhéanfar go luath ar an Treoir maidir le Trádáil Astaíochtaí
- Tagairt don fhéidearthacht CO2 a stóráil lasmuigh den Aontas a chur isteach
- Soiléiriú nach mbeidh ról ag na creidmheasanna idirnáisiúnta maidir le comhlíonadh faoi CTA AE, rud atá ar aon dul leis an téacs atá sa chuid oibríochtúil den téacs cheana féin.
- Tuilleadh soiléirithe ar na samplaí a bhaineann leis an tsolúbthacht ar fud na n-earnálacha agus laistigh díobh, agus béim á leagan freisin ar an ngá le solúbthachtaí inrochtana do na Ballstáit.

- (g) Airteagal 4(5)(d) – Na hoileáin agus na réigiúin is forimeallaí
- Cuireadh isteach tagairt do shainiúlachtaí na n-oileán agus na réigiún is forimeallaí, agus í cosúil leis an tagairt a áirítear in aithris 8a.
- (h) Airteagal 4(5)(f) – Tionchair shóisialta, eacnamaíocha agus comhshaoil
- Sonraítear san athrú atá beartaithe gur cheart tionchair shóisialta, eacnamaíocha agus chomhshaoil ar fud na mBallstát a léiriú go hiomchuí sna tograí reachtacha atá ar na bacáin.
- (i) (i) Airteagal 4(5)(h) agus Airt. 4(5) (o) Aistriú cóir agus cothrom ó thaobh na sochaí de
- I bpointe (h), cuireadh isteach tagairt d’fhiontair bheaga agus mheánmhéide, agus i bpointe (o) cuireadh isteach tagairtí do chosaint an chomhtháthaithe shóisialta agus d’aistriú cóir a áirithiú.
- (j) Airteagal 4(5)(k) – Sceitheadh carbóin
- Leis an athrú atá beartaithe, neartaítear agus soiléirítear an friotal maidir leis an ngá atá leis an riosca sceite carbóin a laghdú
- (k) Airteagal 4(5)(q) – Riachtanais agus deiseanna infheistíochta
- Leis an athrú a mholtar, cuirtear isteach tagairt don tacaíocht don nuálaíocht agus do rochtain ar theicneolaíochtaí nuálacha ar fud na mBallstát.
- (l) Athbhreithniú – (Airteagal 11)
- Molann an Uachtaránacht iomaíochas thionscail na hEorpa a chur leis an gclásal athbhreithnithe atá ann cheana ar an Dlí Aeráide Eorpach, chomh maith le dul chun cinn teicneolaíoch agus cur in úsáid teicneolaíochtaí nuálacha ar fud na mBallstát agus na n-earnálacha mar ghnéithe nua atá le cur san áireamh sna tuarascálacha a thíolacfar tar éis gach athbhreithnithe dhomhanda, d’fhonn é a neartú.
 - Ina theannta sin, moltar go bhféadfadh bearta breise a chur leis an tuarascáil chun na tionscnaimh a bhaineann leis an gcreat cumasúcháin a neartú.

III. CONCLÚID

9. Iarrtar ar Choiste na mBuanionadaithe an méid seo a leanas a dhéanamh:

- scrúdú a dhéanamh ar an téacs comhréitigh, a leagtar amach san Iarscríbhinn; agus
- é a chur ar aghaidh chuig an gComhairle Comhshaoil lena phlé d'fhonn teacht ar chur chuige ginearálta ag an gcruinniú a bheidh aici an 18 Meán Fómhair 2025.

Togra le haghaidh

RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE
lena leasaítear Rialachán (AE) 2021/1119 lena mbunaítear an creat chun aeráidneodracht a
bhaint amach

TÁ PARLAIMINT NA hEORPA AGUS COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagal 192(1) de,

Ag féachaint don togra ón gCoimisiún Eorpach,

Tar éis dóibh an dréachtghníomh reachtach a chur chuig na parlaimintí náisiúnta,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa⁵,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste na Réigiún⁶,

Ag gníomhú dóibh i gcomhréir leis an ngnáthnós imeachta reachtach,

⁵ IO C , , lch. .

⁶ IO C , , lch. .

De bharr an mhéid seo a leanas:

- (1) Fuarthas amach sa toradh a bhí ar an gcéad athbhreithniú domhanda⁷ faoi Chomhaontú Pháras⁸, a tugadh i gcrích ag Comhdháil na Náisiún Aontaithe maidir leis an Athrú Aeráide ag deireadh 2023, go bhfuil beartais aeráide atá ag éirí níos éifeachtaí á gcur i bhfeidhm ag na páirtithe, ach go bhfuil gá le gníomhaíocht bhreise phráinneach chun an domhan a chur ar an mbóthar ceart chun spriocanna Chomhaontú Pháras a bhaint amach.
- (2) Trí Rialachán (AE) 2021/1119 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁹ a ghlacadh, chumhdaigh an tAontas sa reachtaíocht cuspóir ceangailteach maidir le haeráidneodracht ar fud an gheilleagair faoi 2050, agus ar an gcaoi sin, astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú go nialas faoin dáta sin, agus an aidhm astaíochtaí diúltacha a bhaint amach ina dhiaidh sin. Bunaíodh leis an Rialachán sin freisin sprioc aeráide idirmheánach cheangailteach de chuid an Aontais le haghaidh 2030 agus [...] [...] ceanglaítear leis go leagfar sprioc aeráide idirmheánach ar fud an Aontais amach le haghaidh 2040.
- (3) Agus an chomhairle eolaíoch ón mBord Comhairleach Eolaíoch Eorpach maidir leis an Athrú Aeráide ('an Bord Comhairleach') á cur san áireamh agus bunaithe ar Mheasúnú Tionchair mionsonraithe, thíolaic an Coimisiún sprioc mholta maidir le glanlaghdú 90 % ar ghlanastaíochtaí gás ceaptha teasa i gcomparáid le leibhéil 1990 do 2040 sa Teachtaireacht uaidh an 6 Feabhra 2024 maidir lenár dtodhchaí a dhaingniú: Sprioc aeráide 2040 na hEorpa agus an chonair chun na haeráidneodrachta faoi 2050 lena dtógfar sochaí inbhuanaithe, chóir agus rathúil¹⁰.

⁷ Cinneadh 1/CMA.5.

⁸ IO L 282, 19.10.2016, lch. 4.

⁹ Rialachán (AE) 2021/1119 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Meitheamh 2021 lena mbunaítear an creat chun aeráidneodracht a bhaint amach agus lena leasaítear Rialacháin (CE) Uimh. 401/2009 agus (AE) 2018/1999 ('An Dlí Aeráide Eorpach') (IO L 243, 9.7.2021, lch. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

¹⁰ COM(2024) 63 final.

- (4) Chun sprioc aeráide 2040 an Aontais a mholadh, mheas an Coimisiún an fhianaise eolaíoch is fearr agus is déanaí a bhí ar fáil, lena n-áirítear na tuarascálacha is déanaí ón bPainéal Idir-Rialtasach ar an Athrú Aeráide (IPCC) agus ón mBord Comhairleach; na tionchair shóisialta, eacnamaíocha agus chomhshaoil, lena n-áirítear costais neamhghníomhaíochta; an gá atá le haistriú atá cóir agus cothrom ó thaobh na sochaí de a áirithiú do chách; éifeachtacht costais agus éifeachtúlacht eacnamaíoch; iomaíochas gheilleagar an Aontais, go háirithe fiontair bheaga agus mheánmhéide agus na hearnálacha is mó atá neamhchosanta ar sceitheadh carbóin; na teicneolaíochtaí is fearr atá costéifeachtach, sábháilte agus inscálaithe dá bhfuil ar fáil; éifeachtúlacht fuinnimh **lena n-áirítear ‘céadphrionsabal na héifeachtúlachta fuinnimh’** [...], acmhainneacht fuinnimh, agus slándáil an tsoláthair **do na Ballstáit uile**; cothroime agus dlúthpháirtíocht idir na Ballstáit agus laistigh díobh; an gá atá le héifeachtacht agus dul chun cinn comhshaoil a áirithiú le himeacht ama; an gá atá le linnte nádúrtha a chothabháil, a bhainistiú agus a fheabhsú san fhadtéarma agus bithéagsúlacht a chosaint agus a athbhunú, lena n-áirítear sa mhuirthimpeallacht; riachtanais agus deiseanna infheistíochta; forbairtí idirnáisiúnta agus iarrachtaí a rinneadh chun cuspóirí fadtéarmacha Chomhaontú Pháras agus cuspóir deiridh Chreat-Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar an Athrú Aeráide (UNFCCC) a bhaint amach; faisnéis atá ann cheana maidir le buiséad tascach réamh-mheasta an Aontais maidir le gáis cheaptha teasa le haghaidh na tréimhse 2030–2050.
- (5) Chun sprioc aeráide 2040 a bhaint amach, tá sé rithábachtach, *inter alia*, creat **beartais 2030 a comhaontaíodh a chur chun feidhme go hiomlán, tacaíocht a áirithiú agus a chur ar fáil chun iomaíochas agus athléimneacht thionsclaíocht na hEorpa a neartú agus a chosaint, córais bhia inbhuanaithe, athléimneacht na bpobal tuaithe agus slándáil bia a áirithiú trí earnáil talmhaíochta Eorpach atá inbhuanaithe agus láidir**, conairí aistrithe a áirithiú bunaithe ar na teicneolaíochtaí costéifeachtacha, sábháilte agus inscálaithe is fearr atá ar fáil, béim níos mó a leagan ar aistriú cóir **do na réigiúin atá buailte, [...] d’earnálacha agus do theaghlaigh leochaileacha nach bhfágann aon duine ar lár, mar shampla, trí thacaíocht ón gCiste Aeráide Sóisialta san aistriú chuig an aeráidneodracht. Thairis sin, tá sé bunriachtanach** iomaíocht chóir le comhpháirtithe idirnáisiúnta a áirithiú, an córas fuinnimh a dhícharbónú le **cur chuige atá neodrach ó thaobh na teicneolaíochta de lena n-áirítear gach réiteach fuinnimh saor ó charbón agus ísealcharbóin (lena n-áirítear foinsí in-athnuaite fuinnimh, fuinneamh núicléach, éifeachtúlacht fuinnimh, stóráil, GSC, GÚC, aistrithe carbóin, fuinneamh geoiteirmeach agus hidreafhuinneamh, bithfhuinneamh inbhuanaithe** agus gach teicneolaíocht glan-nialasach fuinnimh eile atá ann faoi láthair agus a bheidh ann amach anseo), **spleáchais ar allmhairí a laghdú** agus idirphlé straitéiseach a eagrú maidir le creat iar-2030 leis na hearnálacha ábhartha uile, **lena n-áirítear tionsclaíocht agus iompar**.

- (5a) **D'fhonn aistriú i dtreo na haeráidneodrachta atá costéifeachtach, cóir agus cothrom ó thaobh na sochaí de a áirithiú**, beidh infheistíocht ón earnáil príobháideach agus ón earnáil phoiblí araon, lena n-áirítear trí chistiú ón Aontas, ina [...] príomhchumasóir don aistriú glan freisin, mar shampla trí dhlús a chur le húsáid agus tráchtálú teicneolaíochtaí nuálacha, trí thacú le rochtain ar dhícharbónú tionsclaíoch, monaraíocht teicneolaíochta glaine agus nuachóiriú na gcóras fuinnimh. [...] Leis an gComhaontú maidir le Tionsclaíocht Ghlan [...], tá na dálaí á gcur i bhfeidhm ag an Aontas le haghaidh aistriú rathúil, ag díriú ar dhícharbónú [...] agus ar athnuachan thionsclaíoch araon, lena n-áirítear sásraí tacaíochta do thionsclaíocht na hEorpa, lena n-áirítear an Banc um Dhícharbónú Tionsclaíoch agus an creat nua státchabhrach simplithe [...].
- (5b) Leis an **gComhaontú maidir le Tionsclaíocht Ghlan** [...], dirítear freisin ar rochtain níos fearr ar mhaoiniú poiblí agus príobháideach, ar mhargadh fuinnimh comhtháite idirnasctha de chuid an Aontais lena n-áirítear slándáil fuinnimh, ar chur chun cinn an gheilleagair chiorclaigh, ar chothrom iomaíochta domhanda lena n-áirítear trí SCCT a chur chun feidhme go héifeachtach agus é a leathnú chuig earraí iartheachacha, trí bhearta frith-imchéimniúcháin agus gníomhaíocht **a thabhairt isteach** chun aghaidh a thabhairt ar sceitheadh carbóin onnmhairiúcháin, agus ar choinníollacha soiléire cumasúcháin [...] mar shampla, ceadú cuíchóirithe agus glacadh agus uas-scálú teicneolaíochtaí glana, chun iomaíochas tionsclaíoch agus nuálaíocht san Aontas a neartú agus an staid gheopholaitiúil atá ag athrú á cur san áireamh.
- (6) I bhfianaise an chuspóra aeráidneodrachta do 2050, ba cheart astaíochtaí gás ceaptha teasa a bheith laghdaithe agus aistrithe gás ceaptha teasa a bheith feabhsaithe faoi 2040, chun a áirithiú go ndéanfar na glanastaíochtaí gás ceaptha teasa, is é sin an líon astaíochtaí tar éis aistrithe a asbhaint, a laghdú 90 % ar a laghad faoi 2040, ar fud an gheilleagair, i gcomparáid le leibhéal 1990.

- (7) Ba cheart tosaíocht a thabhairt do laghduithe intíre ar astaíochtaí gás ceaptha teasa, agus na laghduithe sin á gcomhlánú le haistrithe mhéadaithe, lena n-áirítear aistrithe trí réitigh nádúrtha agus teicneolaíocha araon. [...] Agus pacáiste beartais iar-2030 á fhorbairt, ba cheart aird chuí a thabhairt ar rannchuidiú na n-oll-laghduithe astaíochtaí i gcomparáid le haistrithe nádúrtha agus teicneolaíocha. Tá saintréithe ag baint le haistrithe nádúrtha [...] ba cheart a chur san áireamh, mar shampla, struchtúr aoise foraoise, cion na n-ithreacha orgánacha, inathraitheacht nádúrtha, agus éiginnteachtaí a bhaineann le tionchair an athraithe aeráide [...], agus le suaití nádúrtha agus le hathruithe ar mhodheolaíochtaí [...]. Beidh ról níos suntasaí ag aistrithe nádúrtha[...] agus tionsclaíocha i ngeilleagar an Aontais sna blianta atá amach romhainn, i bhfianaise an ghá atá le cothromaíocht a bhaint amach idir astaíochtaí agus aistrithe gás ceaptha teasa faoi 2050 ar a dhéanaí agus astaíochtaí diúltacha ina dhiaidh sin. Forbrófar dreasachtaí [...] i gcomhthéacs an athbhreithnithe ar Threoir 2003/87/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹¹ in 2026, i gcás ina mbeartaíonn an Coimisiún foráil a dhéanamh maidir le buanaistrithe carbóin intíre a áireamh i gcóras trádála astaíochtaí an Aontais [...] ('CTA AE') chun astaíochtaí iarmharacha ar deacair iad a mhaolú a chúiteamh [...]. Tá ról lárnach ag earnáil na húsáide talún, an athraithe ar úsáid talún agus na foraoiseachta i mbithgheilleagar inbhuanaithe ciorclach agus d'fhéadfadh sé tairbhí fadtéarmacha aeráide agus comhshaoil a sholáthar lena rannchuideofar le haistriú glan gheilleagar an Aontais agus lena laghdófar spleáchais trí ábhair iontaise-bhunaithe a ionadú.

¹¹ Treoir 2003/87/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Deireadh Fómhair 2003 lena mbunaítear scéim um liúntais astaíochtaí gás ceaptha teasa a thrádáil laistigh den Aontas agus lena leasaítear Treoir 96/61/CE ón gComhairle (IO L 275, 25.10.2003, lch. 32, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj>).

- (7a) Cé go bhfuil roinnt beartais chumasúcháin curtha chun feidhme cheana féin agus go bhfuil a dtionchar le feiceáil cheana féin, ní hamhlaidh atá i gcás gach beartais go fóill. Ba cheart don Choimisiún **leanúint** [...] [...] de [...] [...] [...] na **tionscnaimh a bhaineann leis** [...] [...] [...] an gcreat cumasúcháin a neartú agus ba cheart é a bheith d'**aidhm** aige [...] [...] **dlús a chur lena nglacadh chun a áirithiú** go mbeidh dálaí i bhfeidhm chun tacú le tionsclaíocht agus saoránaigh na hEorpa le linn an aistrithe, agus lánurraim á tabhairt do dhlí an Aontais.
- (8) Tá creat rialála i bhfeidhm ag an Aontas chun sprioc aeráide 2030 a bhaint amach. Is é atá sa reachtaíocht lena gcuirtear an sprioc sin chun feidhme, *inter alia*, Treoir 2003/87/CE lena mbunaítear CTA AE, Rialachán (AE) 2018/842 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹², lenar tugadh isteach spriocanna náisiúnta chun astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú faoi 2030, agus Rialachán (AE) 2018/841 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹³, lena leagtar síos spriocanna maidir le glansaistrithe carbóin d'earnáil na húsáide talún. Ba cheart don Choimisiún measúnú a dhéanamh ar an gcaoi ar ghá reachtaíocht ábhartha an Aontais a leasú chun sprioc aeráide 2040 a bhaint amach. Agus creat [...] iar-2030 á cheapadh aige, ba cheart don Choimisiún measúnuithe tionchair mionsonraithe a ullmhú, agus a anailís ar na pleananna comhtháite náisiúnta fuinnimh agus aeráide, **an staid gheopholaitiúil**, na tionchair ar iomaíochas, [...] **ar** fhiontair bheaga agus mheán**mhéide agus ar thionscail dianfhuinnimh**, agus na tionchair ar chostais fuinnimh agus ar riachtanais infheistíochta **ar fud na mBallstát** á gcur san áireamh aige, agus ba cheart dó breithniú a dhéanamh ar na bearta is gá a dhéanamh, lena n-áirítear tograí reachtacha de réir mar is iomchuí.

¹² Rialachán (AE) 2018/842 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Bealtaine 2018 maidir le laghduithe bliantúla ceangailteacha ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ag na Ballstáit ó 2021 go 2030 lena rannchuidítear leis an ngníomhú ar son na haeráide agus chun gealltanais a tugadh faoi Chomhaontú Pháras a chomhlíonadh, agus lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 525/2013 (IO L 156, 19.6.2018, lch. 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/842/oj>).

¹³ Rialachán (AE) 2018/841 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Bealtaine 2018 maidir le hastaíochtaí agus aistrithe gás ceaptha teasa ó úsáid talún, athrú ar úsáid talún agus foraoiseacht a chur san áireamh i gcreat 2030 don aeráid agus don fhuinneamh, agus lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 525/2013 agus Cinneadh Uimh. 529/2013/AE (IO L 156, 19.6.2018, lch. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/841/oj>).

- (8a) Ba cheart roinnt gnéithe chun baint amach sprioc aeráide 2040 a éascú a léiriú go hiomchuí, lena n-áirítear [...] rannchuidiú teoranta a d'fhéadfadh a bheith ann i dtreo sprioc aeráide 2040 maidir le creidmheasanna idirnáisiúnta ardcháilíochta faoi Airteagal 6 de Chomhaontú Pháras, sa [dara cuid de] dheacáid 2030-2040, i gcomhréir le rialacha cuntasáiochta Chomhaontú Pháras; ról na mbuanaistrithe intíre (mar shampla, Gabháil Astaíochtaí Bithghineacha le Stóráil Carbóin (BioCCS) agus Gabháil Díreach Aeir le Stóráil Carbóin (DACCS)) in CTA AE agus sláine chomhshaoil CTA AE á háirithiú ag an am céanna, **lena n-áirítear an fhéidearthacht CO₂ a stóráil lasmuigh den Aontas, de réir mar is iomchuí, faoi réir comhaontuithe idirnáisiúnta a bheith ann agus foráil a dhéanamh maidir le coinníollacha atá coibhéiseach leis na coinníollacha a leagtar amach i ndlí an Aontais; agus solúbthacht fheabhsaithe agus inrochtana** ar fud na n-earnálacha agus laistigh díobh chun tacú le cur chuige costéifeachtach trína bhféadfaidh [...] **na Ballstáit, mar shampla, a bhfuil bainte amach acu in earnáil amháin bearnaí i réimsí eile a chothromú ar bhealach costéifeachtach agus a áirithiú ag an am céanna go rannchuideoidh gach earnáil leis na hiarrachtaí. Agus úsáid creidmheasanna idirnáisiúnta á hoibríochtú aige, ba cheart don Choimisiún an gá atá le cothrom iomaíochta a áirithiú ar fud na mBallstát agus an deis chun tacú le comhpháirtíochtaí straitéiseacha an Aontais a chur san áireamh. Níor cheart ról a bheith ag creidmheasanna idirnáisiúnta maidir le comhlíonadh in CTA AE. Ba cheart conair CTA an Aontais atá ann faoi láthair a athbhreithniú san athbhreithniú a dhéanfar go luath ar an Treoir maidir le Trádáil Astaíochtaí chun sprioc 2040 a comhaontaíodh a chur san áireamh.** Chun measúnú a dhéanamh ar na tionchair shóisialta, eacnamaíocha agus chomhshaoil, ba cheart creat [...] iar-2030 a bheith bunaithe ar mheasúnuithe tionchair láidre. Ba cheart do chreat [...] iar-2030 cóineasú a chothú freisin agus cothroime agus imthosca agus sainiúlachtaí náisiúnta na mBallstát á gcur san áireamh, lena n-áirítear imthosca agus sainiúlachtaí na n-oileán agus na réigiún is forimeallaí.
- (9) Ós rud é nach féidir leis na Ballstáit cuspóir an Rialacháin seo, is é sin sprioc aeráide uile-Aontais le haghaidh 2040 a shocrú, a ghnóthú go leordhóthanach agus, de bharr a scála agus a éifeachtaí, gur fearr is féidir iad a ghnóthú ar leibhéal an Aontais, féadfaidh an tAontas bearta a ghlacadh, i gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta a leagtar amach in Airteagal 5 den Chonradh ar an Aontas Eorpach. I gcomhréir le prionsabal na comhréireachta, mar a leagtar amach san Airteagal sin, ní théann an Rialachán seo thar a bhfuil riachtanach chun an cuspóir sin a bhaint amach.
- (10) Dá bhrí sin, ba cheart Rialachán (AE) 2021/1119 a leasú dá réir,

TAR ÉIS AN RIALACHÁN SEO A GHLACADH:

Airteagal 1

Leasuithe ar Rialachán (AE) 2021/1119

Leasaítear Rialachán (AE) 2021/1119 mar a leanas:

(1) in Airteagal 1, an dara mír, cuirtear isteach an abairt seo a leanas:

‘Leagtar amach sa Rialachán seo freisin sprioc cheangailteach de chuid an Aontais le haghaidh 2040.’;

(2) in Airteagal 4, cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhíreanna 3, 4 agus 5:

‘3. Chun an cuspóir aeráidneodrachta a leagtar amach in Airteagal 2(1) a bhaint amach, is é a bheidh i sprioc cheangailteach aeráide an Aontais do 2040 laghdú 90 % ar ghlanastaíochtaí gás ceaptha teasa (líon na n-astaíochtaí gan aistrithe) i gcomparáid le leibhéil 1990 faoi 2040.

4. Ag féachaint don tréimhse tar éis 2030, déanfaidh an Coimisiún athbhreithniú ar reachtaíocht ábhartha an Aontais chun gur féidir an sprioc a leagtar amach i mír 3 den Airteagal seo agus an cuspóir aeráidneodrachta a leagtar amach in Airteagal 2(1) a bhaint amach agus breithneoidh sé na bearta is gá a dhéanamh de réir mar is iomchuí agus bunaithe ar mheasúnú tionchair mionsonraithe, i gcomhréir leis na Conarthaí.

[...] **Leanfaidh** an Coimisiún [...] **de na tionscnaimh a bhaineann leis an gcreat cumasúcháin a neartú [...] agus beidh sé d’aidhm aige dlús a chur lena nglacadh agus lena gcur chun feidhme** [...] chun a áirithiú go mbeidh dálaí i bhfeidhm chun tacú le daoine dlítheanacha agus nádúrtha a ndéantar difear dóibh, mar shampla, tionsclaíocht agus saoránaigh na hEorpa le linn an aistrithe, **i dtreo na spriocanna a leagtar amach i míreanna 1 agus 3 den Airteagal seo, an chuspóra a leagtar amach in Airteagal 2(1) agus geilleagar aeráidneodrach** [...].

5. Faoi chuimsiú an athbhreithnithe dá dtagraítear sa chéad fhomhír de [...]mhír 4, chun baint amach na sprice a leagtar amach i mír 3 den Airteagal seo a éascú, áiríteoidh an Coimisiún go léireofar na gnéithe seo a leanas go hiomchuí sna tograí reachtacha:
- (a) ag tosú ón mbliain [2036], rannchuidiú teoranta a d'fhéadfadh a bheith ann i dtreo sprioc aeráide 2040 maidir le creidmheasanna idirnáisiúnta ardcháilíochta faoi Airteagal 6 de Chomhaontú Pháras de [3] % de ghlanastaíochtaí an Aontais in 1990 lena dtacaítear leis an Aontas agus le tríú tíortha glanchonairí laghdaithe gás ceaptha teasa a bhaint amach atá comhoiriúnach do chuspóir Chomhaontú Pháras an méadú ar an meánteocht dhomhanda a choinneáil go mór faoi bhun 2 °C agus iarrachtaí a dhéanamh an méadú teochta a theorannú go 1,5 °C os cionn na leibhéal réamhthionsclaíoch **[faoi réir sláine comhshaoil agus costéifeachtúlacht na gcreidmheasanna sin a áirithiú, agus ceannaireacht theicneolaíoch an Aontais á cur chun cinn ag an am céanna]**; déanfar tionscnamh, critéir cháilíochta agus coinníollacha eile a bhaineann le fáil agus úsáid aon chreidmheasanna mar sin a rialáil i ndlí an Aontais, agus ní bheidh ról ag na creidmheasanna sin maidir le comhlíonadh in CTA AE;
 - (b) ról na n-aistrithe buana intíre faoi Chóras Trádála Astaíochtaí an Aontais ('CTA AE') chun astaíochtaí iarmharacha ó earnálacha a bhfuil sé deacair srian a chur leo a chúiteamh [...];
 - (c) solúbthacht fheabhsaithe laistigh d'earnálacha agus ar fud earnálacha, chun tacú le spriocanna a bhaint amach ar bhealach simplí agus costéifeachtach;
 - (d) Ba cheart a chur san áireamh le spriocanna agus iarrachtaí na mBallstát tar éis 2030 costéifeachtúlacht agus dlúthpháirtíocht, i bhfianaise imthosca agus sainiúlachtaí náisiúnta, lena n-áirítear na cinn sin a bhaineann leis na hoileáin agus na réigiún is forimeallaí;
 - (e) an fhianaise eolaíoch is fearr agus is déanaí atá ar fáil, lena n-áirítear na tuarascálacha is déanaí ó IPCC agus ón mBord Comhairleach;

- (f) na tionchair shóisialta, eacnamaíocha agus chomhshaoil ar fud na mBallstát, lena n-áirítear i ndáil le cuspóirí an dícharbónaithe agus an iomaíochais do thionsclaíocht na hEorpa;
- (g) costais na neamhghníomhaíochta agus tairbhí na gníomhaíochta sa mheántearma agus san fhadtearma;
- (h) an gá atá le haistriú atá cóir agus cothrom ó thaobh na sochaí de a áirithiú do chách agus tacú leis, agus aird ar leith á tabhairt ar réigiúin, ar earnálacha, ar fhiontair bheaga agus mheánmhéide agus ar theaghlaigh leochaileacha a ndéanann an t-aistriú chuig aeráidneodracht difear dóibh;
- (i) simpliú, neodracht na teicneolaíochta, costéifeachtúlacht, éifeachtúlacht eacnamaíoch, agus slándáil eacnamaíoch;
- (j) gníomhú ar son na haeráide mar spreagadh don infheistíocht, [...] don nuálaíocht agus don iomaíochas méadaithe;
- (k) an gá atá le hiomaíochas domhanda gheilleagar an Aontais a neartú agus an riosca sceite carbóin a laghdú, go háirithe d'fhiontair bheaga agus mheánmhéide agus do na hearnálacha tionsclaíocha is mó atá neamhchosanta ar sceitheadh carbóin, [...] ionas go n-áiritheofar iomaíocht chóir;
- (l) na teicneolaíochtaí is fearr atá costéifeachtach, sábháilte agus inscálaithe dá bhfuil ar fáil;
- (m) inacmhainneacht fuinnimh, slándáil an tsoláthair, slándáil fuinnimh, [...] éifeachtúlacht fuinnimh lena n-áirítear 'bunphrionsabal na héifeachtúlachta fuinnimh', [...], chomh maith le heangacha agus idirnaisc leictreachais a neartú;
- (n) cothroime agus dlúthpháirtíocht idir na Ballstáit agus laistigh díobh;
- (o) an gá atá le héifeachtacht agus dul chun cinn comhshaoil a áirithiú le himeacht ama, agus comhtháthú sóisialta á chosaint agus aistriú cóir á áirithiú ag an am céanna;

- (p) an gá atá le linnte nádúrtha a chothabháil, a bhainistiú agus a fheabhsú, **de réir mar is iomchuí**, san fhadtearma agus bithéagsúlacht a chosaint agus a athbhunú, bithgheilleagar inbhuanaithe agus ciorclach a chur chun cinn, chomh maith le héifeachtaí na ndifríochtaí i struchtúr aoise foraoise, inathraitheacht nádúrtha agus éiginnteachtaí a chur san áireamh, go háirithe iad siúd a bhaineann le tionchair an athraithe aeráide agus suaití nádúrtha in earnáil na húsáide talún, **an athraithe ar úsáid talún agus na foraoiseachta**;
- (q) riachtanais agus deiseanna infheistíochta, lena n-áirítear rochtain ar mhaoiniú poiblí agus príobháideach **chomh maith le tacaíocht don nuálaíocht agus rochtain ar theicneolaíochtaí nuálacha ar fud na mBallstát**;
- (r) forbairtí idirnáisiúnta agus iarrachtaí a rinneadh chun cuspóirí fadtéarmacha Chomhaontú Pháras agus cuspóir deiridh **Chreat-Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar an Athrú Aeráide (UNFCCC)** a bhaint amach, chomh maith le tacaíocht an Aontais dá chomhpháirtithe chun aghaidh a thabhairt ar an athrú aeráide agus ar na tionchair a bhíonn aige. ’.

(3) In Airteagal 11, an chéad mhír, cuirtear na pointí seo a leanas isteach:

‘(c) iomaíochas thionscail na hEorpa, go háirithe tionscail dianfhuinnimh agus iomaíochas fiontar beag agus meánmhéide;

(d) dul chun cinn teicneolaíoch agus cur in úsáid ar fud na mBallstát agus earnálacha na dteicneolaíochtaí nuálacha’.

(4) In Airteagal 11, cuirtear an méid seo a leanas in ionad an dara mír:

Féadfaidh tograí reachtacha chun an Rialachán seo a leasú agus bearta breise a bheith ag gabháil leis an tuarascáil ón gCoimisiún, i gcás inarb iomchuí, chun na tionscnaimh a bhaineann leis an gcreat cumasúcháin lena dtacaítear le cur chun feidhme éifeachtach leanúnach an Rialacháin seo a neartú.

Airteagal 2

Teacht i bhfeidhm

Tiocfaidh an Rialachán seo i bhfeidhm an fichiú lá tar éis lá a fhoilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.

Beidh an Rialachán seo ina cheangal go huile agus go hiomlán agus beidh sé infheidhme go díreach i ngach Ballstát.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil,

Thar ceann Pharlaimint na hEorpa
An tUachtarán

Thar ceann na Comhairle
An tUachtarán
